

регулювання міждержавного руху капіталів; збільшення українського експорту; підвищення стійкості вітчизняного фінансового ринку; сприятливі умови внутрішнього кредитування; зменшення витрат на обслуговування боргу.

Таким чином вирішення глобальним проблем вимагає багатосекторного стратегічного підходу практично у всіх сферах, взаємодію держави, науки та бізнесу.

Список літератури.

1. Матвієнко Г.А. Нерівність доходів та старіння населення як головні чинники бюджетної кризи. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І.Вернадського. Серія «Економіка та управління»*. 2018. Том 29 (68).№ 5. С. 142-149.

[URL:http://www.econ.vernadskyjournals.in.ua/journals/2018/29_68_5/33.pdf](http://www.econ.vernadskyjournals.in.ua/journals/2018/29_68_5/33.pdf)

2. Олексенко Р.І. Формування концепції креативної особистості як фактор креативно-знаннєвої економіки в умовах викликів глобалізації. *Гуманітарний вісник ЗДІА*. 2017. № 71. С.118-126

УДК 338.26

РЕГІОНАЛЬНА КЛАСТЕРІЗАЦІЯ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА УКРАЇНИ

Мілько Д.О., д.т.н.,

Педченко Г.П., к.е.н.,

*Таврійський державний агротехнологічний університет, м. Мелітополь,
Україна*

Summary. The system of indicators for the characterization of the entrepreneurship condition was proposed. The statistical analysis of the current entrepreneurship condition in the regions on the basis of multicriteria assessment, namely cluster analysis was conducted.

Keywords: entrepreneurship, regions, cluster analysis

Постановка проблеми. Як невід’ємний сектор ринкової економіки підприємництво має явну регіональну орієнтацію, оскільки підприємства, наприклад, малого бізнесу, які мають найбільшу питому вагу серед підприємств-суб’єктів господарювання у всіх регіонах, планують свою діяльність, виходячи, перш за все, з потреб місцевих ринків, обсягів та структури локального попиту, а місцева влада в межах своїх повноважень формує підприємницький клімат.

Отже, проведення системних реформ, які охоплюють різні аспекти економічного життя регіонів України, потребує науково обґрунтованих концептуальних пропозицій щодо сприяння розвитку підприємництва в контексті інтеграційних процесів. важливою складовою реформування має бути створення сприятливих умов для розвитку підприємництва, формування

цивілізованого підприємницького середовища в кожному регіоні держави, яке б відповідало загальносвітовим і європейським стандартам. [1, с. 6].

При цьому існує низка причин об'єктивного й суб'єктивного характеру, що перешкоджають прогресивному поступальному розвитку суб'єктів господарювання в окремих регіонах України. Таким чином, виникає потреба постійного моніторингу та оцінки регіонального стану підприємництва.

Для моніторингу та оцінки стану підприємництва в регіонах доцільно використовувати наявні дані Держстату [2]. щодо суб'єктів підприємництва, зокрема підприємств та фізичних осіб-підприємців. Крім того в системі показників має сенс виокремлювати показники по малих підприємствах, тому що, на нашу думку, підприємства малого бізнесу виступають двигунами економічного зростання і розвитку, особливо в умовах високого рівня безробіття і високого рівня бідності. Ці підприємства забезпечують гнучкість та стійкість економічної системи регіону, наближують її до потреб конкретних споживачів і, водночас, виконують важливу соціальну роль, надаючи робочі місця та забезпечуючи джерело доходу для значної кількості населення [3].

На нашу думку, оцінка соціально-економічних явищ в регіонах має проводитися на основі питомих показників. Таким чином, для характеристики стану підприємництва та подальшого аналізу нами пропонується система показників: кількість підприємств-суб'єктів господарювання та фізичних осіб-підприємців в розрахунку на 10 тис. осіб населення регіону; частка зайнятих та найнятих працівників на підприємствах та у фізичних осіб-підприємців в структурі населення регіону; обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) на підприємствах та фізичними особами-підприємцями в розрахунку на 1 відповідний суб'єкт господарювання; витрати на персонал підприємств в розрахунку на 1 зайнятого працівника; витрати на оплату праці підприємств в розрахунку на 1 найманого працівника; частка прибуткових підприємств в регіоні та прибуток підприємств в розрахунку на 1 підприємство.

Головним інструментом обрано кластерний аналіз, який є одним з методів багатовимірної статистики. Для класифікації регіонів за всіма показниками використаємо алгоритм методу k-середніх, який належить до групи ітеративних методів еталонного типу. Цей метод є найпоширенішим серед неієрархічних методів (також називається швидким кластерним аналізом). Метод k-середніх вимагає прийняття попереднього рішення про число кластерів. Це рішення дослідник може прийняти або спираючись на власну інтуїцію, або провівши попередньо ієрархічну кластеризацію. Вважаючи за краще другий спосіб, ми скористалися методом Варда і мірою Евклідової відстані.

Послідовність об'єднань кластерів регіонів за станом підприємництва можна представити візуально у вигляді деревоподібної діаграми, яка називається дендрограмою (рис. 1). Кожен крок, на якому об'єднується пара об'єктів, відображається гілкою цього дерева. Дерево зображує ієрархічну організацію зв'язків між декількома точками даних. На найнижчому рівні всі точки незалежні; на наступному рівні вони об'єднуються в групи, на найвищому рівні всі об'єднуються в одну велику групу.

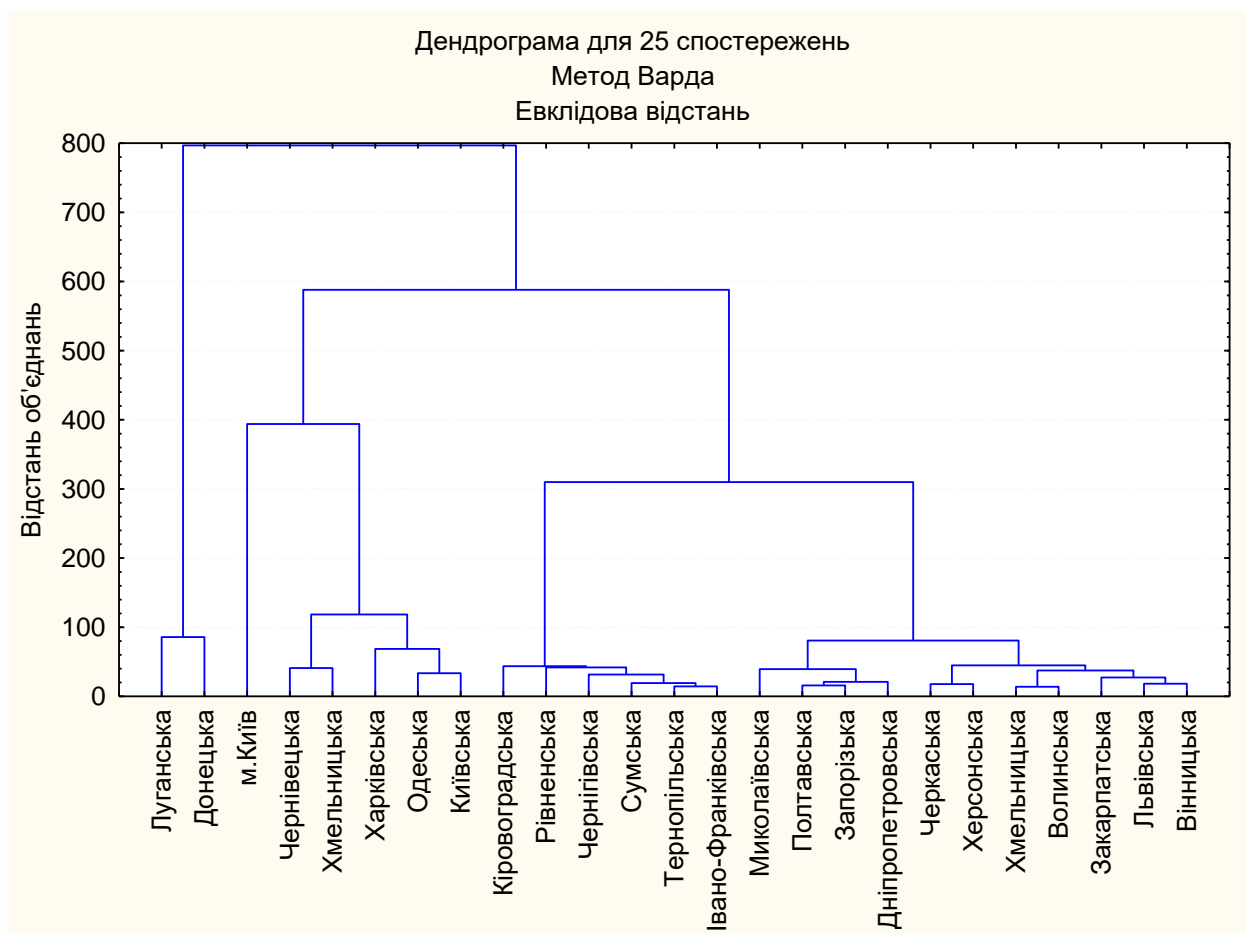

Рис. 1. Дендрограма схожості регіонів України за станом підприємництва

Дендрограма бізнес-схожості регіонів демонструє, що при використанні методу *k*-середніх доцільним є виділення 6 кластерів, по яких за допомогою ПП STATISTICA було розраховано середні показники стану підприємництва, що дало змогу об'єднати регіони з подібними характеристиками (табл. 1).

Таблиця 1

Кластери регіонів по показниках стану підприємництва

Номер кластера	Кількість регіонів у кластері	Регіони
1	3	Київська, Одеська та Харківська області
2	11	Вінницька, Волинська, Дніпропетровська, Житомирська, Закарпатська, Запорізька, Львівська, Миколаївська, Полтавська, Херсонська та Черкаська області
3	2	Хмельницька та Чернівецька області
4	6	Івано-Франківська, Кіровоградська, Рівненська, Сумська, Тернопільська та Чернігівська області
5	2	Донецька та Луганська області
6	1	м. Київ

Висновки. Запропонований методичний підхід до дослідження особливостей та оцінки регіонального стану підприємництва України дає

змогу ідентифікувати групи регіонів, які є подібними за системою вищезгаданих економічних показників, що можна використовувати в координації регіональних стратегій економічного розвитку та для прийняття рішень щодо державного стимулювання певних регіонів в аспекті заохочення до активізації розвитку підприємництва за конкретними критеріями.

Список літератури:

1. Економічний розвиток регіону на основі активізації підприємницької діяльності: монографія // За заг. ред. док. економ. наук, професора А.І.Ковальова — Одеса: Атлант, 2014. — 178 с.
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
3. Федорова А.С. Аналіз проблеми розвитку підприємництва на регіональному рівні [Електронний ресурс] / А.С. Федорова, В.В. Голомб. — Режим доступу: http://www.confcontact.com/2017-ekonomika-i-menedzhment/10_fedorova.htm

УДК: 351:68:002.8

РОЗДУМИ ПРО ІННОВАЦІЙНУ ПОЛІТИКУ АНТИКРИЗОВОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Ортіна Г.В.

д. наук з держ. управл. професор

Таврійський державний агротехнологічний університет

ім.Д. Моторного, м. Мелітополь, Запорізька обл. Україна

Summary. У статті досліджено стан інноваційної політики країни та запропоновано шляхи виходу з кризи за рахунок удосконалення та модернізації нормативно-правової бази країни. Зазначено, що створити нову державну інноваційну політику вищого рівня технологічного розвитку неможливо на морально застарілій виробничій базі, зношеному устаткуванні промислових підприємств і наукових центрів.

Keywords: інвестиції, держава, економіка, антикризовий розвиток.

Стратегічний напрям щодо модернізації галузевої структури національної економіки висуває на передній план проблему мобілізації необхідних ресурсів, у тому числі за рахунок згортання структурно-депресивних виробництв. У процесі їх ліквідації або часткового згортання вивільняються ресурси, площі, робоча сила, які потім можуть бути перерозподілені у пріоритетні галузі. Здійсненню даного процесу має передувати підготовчий період, тривалість якого залежатиме від накопиченого в країні економічного потенціалу, поточного стану економіки і глибини структурної кризи. На протязі цього періоду повинні бути визначені галузі та виробництва, що підлягають згор্তанню, а також склад заходів і конкретні